

ПЕДАГОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

В перекладі з латинської „культура” означає „обробка”, „виращування”, а в застосуванні до людини – „виховання”, „навчання”, „шанування”. Отже, культура – явище складне і багатогранне, чим і пояснюється така різноманітність його визначень.

Основною функцією навчання є передача молодому поколінню змісту соціальної культури для її збереження (відтворення) і розвитку. Індивід стає особистістю в міру оволодіння цим змістом соціального досвіду, в тому числі й професійної культури. Отже, з найповніших визначень звучить так: культура це – „специфічний спосіб організації і розвитку життєдіяльності, поданий у продуктах матеріальної та духовної праці, в системі норм і закладів, у духовних цінностях, сукупностях ставлень людей до природи, між собою і до самих себе.”

Педагогічна культура є важливішою складовою частиною професійної і загальної культури випускника вищого навчального закладу, яка характеризує ступінь глибини і ґрунтовності оволодіння ним знаннями з фахових дисциплін, професійною майстерністю, технікою та культурою спілкування з врахуванням вікових особливостей співбесідників та в нерозривному зв'язку з життям, що забезпечує високий результат професійної діяльності.

В якості складових частин культурної полісфери випускника вищої школи будь-якого профілю, державного службовця, громадського діяча, як обов'язковими виділяються політична, морально-етична, екологічна, економічна, правова культура, але педагогічної серед них немає.

Формування педагогічної культури є тривалим і складним процесом, в основу якого ми покладемо методикку застосування навчально-педагогічних ігор. Як зазначає С. Гончаренко, термін методика походить від грецького «метод» – спосіб організації практичного й теоретичного освоєння дійсності, зумовлений закономірностями об'єкта, що розглядається. Проблема гри має відображати один із основних моментів навчальної діяльності, пов'язаних із необхідністю набуття умінь та навичок, досвіду їхнього використання та формування педагогічної культури і професійної компетентності працівника соціальної сфери.

Під методикою застосування навчально-педагогічних ігор ми розуміємо етапи їх підготовки та проведення, до яких належать:

1. Обґрунтування вибору гри як одного з методів активного навчання.
2. Вибір теми гри..
3. Визначення мети і завдань гри.
4. Визначення сфери імітаційного моделювання та місця проведення гри.
5. Визначення основних етапів гри.
6. Визначення сфери імітаційного моделювання та місця проведення гри.
7. Визначення основних етапів гри.
8. Визначення складу учасників гри, їх функціональних обов'язків та критеріїв оцінки їх діяльності.
9. Підготовка проспекту та сценарію гри.
10. Установлення правил гри.
11. Підготовка і проведення гри.
12. Умови успішного проведення навчально-педагогічної гри.

Окрім того, практика показує, що основою формування професійної культури будь-яких фахівців, включаючи й працівників соціальної сфери, є загальна культура суспільства, і, зокрема молодих його представників, що приходять для набування певного фаху. Рівень загальної культури суспільства визначає темпи і якість формування професійної культури. Професійна культура спеціаліста – це інтегральна якість, яка базується на міцному фундаменті розвинених професійних якостей і властивостей, а також культури

національного, філософського, соціального, економічного, морального, екологічного та іншого мислення, на готовності людини і вмінні реалізувати нею у професійній діяльності увесь свій духовний моральний потенціал [2]. Це визначення можна віднести до формування професійної культури у студентів будь-якого вищого навчального закладу.

Педагогічна культура є частиною загальнолюдської культури, в якій з найбільшою повнотою відображені духовні і матеріальні цінності освіти і виховання, а також способи творчої педагогічної діяльності, необхідні для обслуговування історичного процесу зміни поколінь, соціалізації особистості і здійснення освітньо-виховного процесу, іншими словами, педагогічна культура інтегрує історико-культурний досвід і регулює сферу педагогічної взаємодії, адже в **соціально-педагогічному аспекті** педагогічна культура постає, як явище соціальне, як характеристика особливостей педагогічної взаємодії поколінь, як засіб педагогізації навколишнього середовища, її носіями і творцями виступають педагоги, батьки, громадські вихователі, педагогічні товариства.

Список використаної літератури

1. Борсук С. С. Стадійність у формуванні професійної культури управлінських працівників / С.С. Борсук // Актуальні проблеми формування професійної та гуманітарної культури сучасного спеціаліста. Тези доповідей. – К., 1994. – С.210-211.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 376с.
3. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении / В.А. Кан-Калик – М., 1987. – 190с.
4. Леонтьев А. А. Педагогическое общение / А.А. Леонтьев– М.: Педагогика, 1980
5. Педагогическая энциклопедия: В 4 т. – М.: Сов. Энциклопедия, 1964-1968. – Т. 3. – 1966.

Віктор Іноземцев

СІМЕЙНЕ ВИХОВАННЯ У СВІТЛІ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ М. І. ПИРОГОВА

Проблема, представлена в статті, актуальна. Її висвітлювали відомі педагоги К. Д. Ушинський, В. А. Степонін, Н. В. Шегунов, П. Ф. Лесгафт та інші сучасники М. І. Пирогова.

Проте М. І. Пирогов розкрив її по-новому, поставивши в центрі соціальні питання – роль матері у вихованні, виховання рідною мовою, виховання на традиціях і своїй природі, щоб дитина зростала здоровою, високоморальною, «сильною розумом і духом». У статті розкриваються зазначені питання.

Особливість сімейного виховання полягає, на думку М. І. Пирогова, і в тому, що воно розпочинається з народження дитини, коли вона найбільше потребує «догляду і життєвого спрямування» з боку дорослих. Перебуваючи тривалий час у постійному й безпосередньому спілкуванні з батьками або іншими членами сім'ї, дитина поступово включається в багатогранне життя сімейного колективу.

На самому початку життя, в сім'ї діти задовольняють біологічні та духовні потреби, засвоюють найважливіші етичні норми. Все це сприяє формуванню моральних установок і суджень, виробляє способи поведінки. «Те, що дитина в дитячі роки набуває в сім'ї, вона зберігає, – пише М. І. Пирогов, – протягом усієї подальшої життєдіяльності». Важливість сім'ї у вихованні зумовлена тим, що дитина перебуває в ній протягом значної частини свого життя, і по тривалості впливу на її формування жоден із інститутів виховання не може зрівнятися з сім'єю. У ній закладаються основи особистості дитини і перед вступом до школи, за даними сензитивного періоду, вона вже більш ніж наполовину виявляється сформованою як особистість. Учені стверджують, що головні засади виховання закладаються до п'яти років.

У наш час проблеми родини й сімейного виховання набула особливої актуальності. Соціальна й економічна кризи помітно погіршили демографічну ситуацію. Родина, традиційно дуже шанований у нашій країні соціальний інститут, значною мірою втратила